

בחברה ההיסטורית הישראלית

Reviewed work(s):

Source: *Zion / ציון*, Vol. (תשל"ז), pp. 120-122

Published by: [Historical Society of Israel/](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/70060210>

Accessed: 26/11/2011 11:48

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Historical Society of Israel/ is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Zion /*.

<http://www.jstor.org>

בחברה ההיסטורית הישראלית

עם הסתלקותו של פרופ' חיים הלל בן-ששון ז"ל, יו"ר החברה ההיסטורית הישראלית, התכנסה ההנהלה לשיבה ובחירה בפרופ' י' אריאלי כממלא-מקום זמני עד לכינוס הוועד הפועל של החברה. בשיבה מונה מר צבי יקותיאל כמוכיר החברה במקומו של מר ראובן סורקיס שיצא לשליחות בחו"ל.

כבר בזמן כהונתו של פרופ' בן-ששון ז"ל בחרה ההנהלה ועדה לקשרים עם ארגונים בחו"ל שחבריה הם: פרופ' י' אריאלי, יו"ר, ד"ר נ' גרוס, ד"ר מ' הד, ד"ר ע' מגדלסון, פרופ' א' סולטמן ופרופ' ש' פרלמן.

בישיבותיה דנה הוועדה לקשרים עם ארגונים בחו"ל, בהשתתפות נציגי החברה בכנסים הבאים:
א. פולין, 1978:

Colloquy of the International Commission for Comparative Church, History.

ב. בוקרשט, 1980: הקונגרס הבינלאומי של החברות ההיסטוריות הלאומיות—

15th. International Congress of CISH.

החברה פנתה להיסטוריונים מכל הארץ, הציגה בפניהם את נושאי הכנסים וביקשה הצעות נושאים ומרצים.

הוועדה קיבלה מספר הצעות אשר תובאנה לדיון בישיבה הקרובה, שבה גם יוחלט על הרכב המשלחות.

כנס היסטוריונים ישראליים

הנהלת החברה החליטה לקיים כנס של היסטוריונים ישראליים. לשם כך נבחרה ועדה בהרכב: פרופ' ש' אטינגר, יו"ר, ד"ר א' פוקס, ד"ר ח' בן-ישראל, ד"ר ח' אבנר ופרופ' מ' מינץ.

בישיבתה הראשונה של הוועדה הוחלט לקיים את כנס ההיסטוריונים אחת לשנתיים והוא יימשך יומיים. הנושאים שידונו בכנסים יהיו נושאים מרכזיים ונושאי מפתח במחקר ההיסטורי וכן נושאים מתודולוגיים. בישיבתה הקרובה של הוועדה ייקבעו הנושאים והמרצים בכנס הראשון.

חברות היסטוריות יהודיות בעולם

ההנהלה החליטה ליצור קשר עם כל החברות ההיסטוריות היהודיות בעולם במגמה להקים מרכז עולמי בישראל. ד"ר דוד גפן, מעובדי מרכז זלמן שזר, יטפל בריכוז הארגונים ובקשר אתם.

'מאסף ציון'

לאור פניות רבות אל החברה, הוחלט להוציא מהדורה מצולמת של 'מאסף ציון' מהשנים תרפ"ו—תרצ"ב. (ראה הודעה מיוחדת).

היסטוריונים ואסכולות היסטוריות

הודפסה מהדורה חדשה—מצולמת—של קובץ הרצאות זה, שהוצא לאור ע"י החברה לראשונה בתשכ"ג.

ביוליתין

הוחלט להוציא ביוליתין קבוע אשר יכלול דו"ח על מצב המחקר ההיסטורי בארץ וכן תקצירים של ספרים ומחקרים בהיסטוריה.
ד"ר משה צימרמן נקבע כעורך הביוליתין.

קטלוג

הוחלט להוציא קטלוג עברי ולועזי של פרסומי החברה ומרכז זלמן שזר ולהפיצו בארץ ובעולם. חברים המעוניינים לקבל את הקטלוג יפנו למשרד החברה.

במרכז זלמן שזר

פעולות בקרב מורים להיסטוריה בבתי-ספר על-יסודיים
מרכז זלמן שזר בשיתוף משרד החינוך והתרבות ארגן שמונה עשר מפגשים למורים להיסטוריה. המפגשים התקיימו בבאר-שבע, בתל-אביב, בירושלים ובחיפה. נושאי המפגשים היו: מנהיג ועדה בקהילות אשכנז בימי-הביניים, ההגירה היהודית לאמריקה, תנועת הפועלים היהודית ויחסה לדת בסוף המאה ה-19 ובראשית המאה ה-20, הרעיונות החברתיים והפוליטיים בהקמת צורות ההתיישבות הציונית בארץ, הציונות המדינית לפי הרצל, יהדות מרוקו.
בשנת תשל"ז התחיל המרכז להוציא ידיעון למורים להיסטוריה — בשם 'שיח' — ובכל גליון ראיון עם היסטוריון, מבחר ביבליוגרפי וכן מידע היכול לסייע למורים להיסטוריה בעבודתם. עד עתה ראו אור 3 חוברות.

פעולות בקרב נוער

מדי שנה מחלק המרכז מילגות לתלמידי בתי-ס על-יסודיים הכותבים עבודות בהיסטוריה של עם ישראל; זאת מתוך כוונה לעודד תלמידים לכתוב עבודות מסוג זה.
לרשות התלמידים עומד במרכז זלמן שזר מדריך מיוחד לסיוע בהכנת החומר ובכתיבתו.
כספי המילגות נתרמים ע"י הוועד היהודי-האמריקני בישראל ו'אליהו' חברה לביטוח, שהקימו קרנות מיוחדות למטרה זו.
בשנת 1977 חולקו עשר המילגות השנתיות במשכן נשיאי ישראל במסגרת האזכרה לנשיא המנוח זלמן שזר, במלאת שלוש שנים לפטירתו.
בקיץ 1976 קיים המרכז מחנה קיץ לנוער שוחר מדע, שנושאו היה 'מלחמת העצמאות'. השתתפו בו 50 תלמידים מכל רחבי הארץ.

חידון ציונות לנוער

בשיתוף עם משרד החינוך והתרבות והמועצה הציונית בישראל קיים מרכז זלמן שזר בשנת 1976 חידון ארצי לנוער, שנושאו היה 'ציונות בשעת מבחן'.
החידון התקיים בשלושה שלבים:
א. אזורי — בשנים עשר אזורים בארץ.
ב. מחוזי — בשלושה מחוזות: ירושלים, תל-אביב, חיפה.
ג. ארצי — בירושלים, בל"ג בעומר תשל"ו.
במסגרת ההכנות לחידון למדו מאות תלמידים ברחבי הארץ על הפעילות הציונית בתקופת מלחמת העולם הראשונה, מלחמת העולם השנייה ומלחמת העצמאות.
בשנת תשל"ח יתקיים חידון נוסף, שנושאו 'מאה שנות עלייה והתיישבות'. זו הפעם הראשונה שהמרכז יקיים חידון זה גם במסגרת עולמית, בשיתוף עם מוסדות הנהלת ההסתדרות הציונית.

פעולות בקרב הציבור הרחב

בשנת 1976 קיים מרכז זלמן שזר סדרה של שנים עשר מפגשים בירושלים ובתל-אביב, על 'התבוללות וזיקה לאומות העולם בהיסטוריה של עם ישראל'.
כמו-כן קיימו ימי-עיון, שנמשכו שלושה ימים כל אחד, בנושאים הבאים:
א. התנועה החסידית בראשיתה.
ב. יחס התנועה הציונית לתנועה הלאומית הפלשטינאית.

פרסומים חדשים

בשנתיים האחרונות ראו אור בהוצאת המרכז הפרסומים הבאים:

בסדרת הסוגיות בתולדות עם ישראל — קובצי מאמרים
 — פרופ' מ. מישקינסקי, עורך — סוציאליזם יהודי ותנועת הפועלים היהודית במאה ה-19.
 — פרופ' ח. ה. בן-ששון, עורך — הקהילה היהודית בימי הביניים.
 — ד"ר א. גורן ויוסף וגקרט, עורכים — התגירת היהודית הגדולה וגיבושה של יהדות אמריקה.
 — ש. בר-אשר, עורך — היהודים במרוקו השריפית.
 — פרופ' א. רובינשטיין, עורך — פרקים בתורת החסידות ובתולדותיה.

בסדרת המקורות לתולדות עם ישראל
 — ד"ר מ. ברויאר — רבנות אשכנז בימי הביניים.
 — ד"ר ח. מרחביה — קולות קוראים לציון — אוסף קריאות לעליה מימי האבות עד ימינו.
 — פרופ' י. סלוצקי — תנועת ההשכלה ביהדות רוסיה.

בסדרת הביבליוגרפיות לתולדות עם ישראל
 — תולדות הציונות — ערך ד"ר י. קלויזנר.
 — הקהילה — ארגון והנהגה, תקנות ופנקסי קהל — ערכו ד"ר נ. רקובר וע. הילדסהיימר.

בסדרת הקונטרסים — מקורות ומחקרים
 (בשיתוף מרכז דינור באוניברסיטה העברית)
 — ריב"ל — תעודה בישראל.
 — מן המרכז לקהילה במקום (אגרות ושטרות).
 — ר' יהודה הכהן — ספר הדינים.
 — תקנות יהודי מרוקו.

מאסף "ציון"

תרפ"ו—תרצ"ד

מאסף "ציון" של החברה הארץ ישראלית להיסטוריה ואתנוגרפיה הופיע בששה כרכים בין השנים תרפ"ו—תרצ"ד. את המאסף ערכו כמה מראשוני המחקר ההיסטורי המודרני בארץ-ישראל, שהיו לימים בין מייסדי ועורכי הרבעון "ציון" ומכותבי המחקרים הראשונים בו: שמחה אסף, בן-ציון דינור ושמואל קליין. היבדל לחיים פרופ' יצחק בער. העורכים ביקשו ליצור בימה מדעית למחקר ארץ-ישראלי ויישובה היהודי ברוח יהודית לאומית וקבעו ארבעה תחומים לעיסוקם: א. חקר ארץ-ישראל ויישובה. ב. חקר קהילות ישראל במזרח. ג. חקר יחסי ארץ-ישראל והתפוצות מימי החורבן ועד התנועה הלאומית המודרנית. ד. חקר הפולקלור והאתנוגרפיה של העם היהודי כביטוי להווי הלאומי המיוחד שלו. בששת כרכי המאסף אצורים כמה מחקרים מן החשובים בהתקדמות המחקר הארץ-ישראלי בתחומים הנזכרים. כמו-כן נתפרסמו בו תעודות לתולדות היישוב וחומר ארכיאולוגי שנחשף ונחקר בשנות העשרים והשלשים. בימים אלה הופיעה מהדורה מצולמת בת שני כרכים. מחירים: 150 ל"י (עד 31.3.1978). מיום 1.4.1978 יהיה מחיר המאסף 200 ל"י. לחברי החברה ההיסטורית הישראלית הנחה של 20%.